

**Francisci De Fargna Civitatis Plebis Patrii Philosophiæ,
Sacræ Theologiæ, ac J. U. Doctoris ... Commentaria In
singulos Canones De Jurepatronatus**

Qui sparsim tam intrà, quàm extra corpus Juris Canonici vagantur ...

Fargna, Francesco de

Romæ, MDCCXVIII

Casus IV. Argumentum. Consensus Ordinarii requisitus in erectione Beneficii in Ecclesia Titulari cum reservatione Jurispatronatus, an sit præstandus per Cardinalem Titularem, vel potiùs per ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72203)

tuli fuerit irrationabilis, & cum agatur de fundatione Cappellaniæ, per quam absque ullo præjudicio Mensæ Capitularis, augetur Divinus Cultus, Animarumque solatium licitum erat Præposito, & cujus alteri Dignitati Cathedralis illum admittere, & acceptare, ut ad limitationem *Textus in cap. cum accessissent de consuetud. tradunt Felin. in dicto cap. num. 16. in fin. Abb. in cap. cum olim nu. 6. ibique Imol. num. 4. Butr. num. 8. de consuetud. & resolutum fuit à Sac. Congregatione Concilii in Sabinen. Archidiaconatus 2. Junii 1696. quam resolutionem refert, & sequitur Rot. in Gerunden. fundationum 24. Januar. 1701. S. Non attempta, & S. Quoniam coram R.P.D. Lancetta.*

ARGUMENTUM.

Consensus Ordinarii requisitus in erectione Beneficii in Ecclesia Titulari cum reservatione Jurispatronatus, an sit præstandus per Cardinalem Titularem, vel potius per Cardinalem Vicarium Urbis?

SUMMARIUM.

- 1 Cardinalis Vicarius Urbis habet plenariam jurisdictionem Episcopalem in Diocesi Romana.
- 2 Jus præstandi consensum in reservatione jurispatronatus, necnon jus instituendi, & conferendi beneficia, an spectare possit alteri, qui non habeat jurisdictionem Episcopalem cum Territorio separato? & nu. 20.
- 3 Cardinalis Urbis Vicarius habet jus cognoscendi causas subditorum titulis Cardinalium.
- 4 Refertur resolutio Gregorii XIII. Quomodo autem procedat? Vide n. 24.
- 5 In uno corpore monstruosum est esse plura capita.
- 6 Jus præstandi consensum in reservatione jurispatronatus, necnon instituendi, & conferendi beneficia erecta in Ecclesiis titularibus spectat ad Cardinales Titulares cum reservatione, cum Emo Vicario Urbis, & nu. 8.
- 8 Cardinalis in eorum Titulis habent jurisdictionem Episcopalem.

- 9 Jurisdictio concessa alicui absolute, & simpliciter intelligitur concessa accumulativè, & non privativè ad Episcopum.
- 10 Visitatio, & excommunicatio possunt esse apud plures in solidum.
- 11 Actus jurisdictionales Episcopales competere possunt alteri accumulativè cum Episcopo.
- 12 Jus instituendi, & conferendi beneficia in eadem Diocesi competere potest alteri cumulativè cum Episcopo.
- 13 Refertur constitutio Sixti V. incipien. Religiosa la 55.
- 14 Referuntur verba diplomatis titularum S.R.E. Cardinalium.
- 15 Ei, cui commissum est regimen, merum, & mixtum Imperium tributum esse censetur.
- 16 Verbum plenariè omnem jurisdictionem comprehendit.
- 17 Jus præstandi consensum in reservatione jurispatronatus, necnon instituendi, & conferendi beneficia est quid annexum jurisdictioni Episcopali.
- 18 Cardinalibus competunt plures actus jurisdictionales, & præeminentiales in Ecclesiis titularibus.
- 19 Cardinalibus quare competere debet jus præstandi consensum in reservatione jurispatronatus, necnon jus instituendi, & conferendi beneficia in Ecclesiis Titularibus.
- 21 Ad hoc, ut quis ex non usu, & ex usu alterius dicatur exclusus à juribus Episcopalibus, quid requiritur?
- 22 Cardinales, ubi agitur de auferendo jus eis concessum intuitu Cardinalitatis dignitatis numquam comprehenduntur sub quacumque generali dispositione, nisi de eis fiat specialis mentio.
- 23 Jura præstandi consensum in reservatione jurispatronatus, necnon instituendi, & conferendi beneficia non fuerunt concessa Episcopis à Concilio Tridentino.
- 25 Non est monstruosum in una, eademque Diocesi dare apud unam personam jurisdictionem universalem in tota Diocesi, & apud aliam personam jurisdictionem particularem in certis Ecclesiis Diocesis.

CASUS IV.

Fundante Titio beneficium in Ecclesia Titulari A cum reservatione Jurispatronatus

natus favore sui, suorumque descendendum, queritur quis debeat prestare consensum in hujusmodi erectione, & reservatione juspatronatus, Cardinalis Vicarius Urbis nē, aut potius Cardinalis Titularis? & ad quem ex istis spectet institutio, & collatio ejusdem Beneficii?

Quaestionem istam satis celebrem, & ualde agitatam D. meus Advocatus Pitonius simpliciter, & indistincte resolvendam existimat favore Emi Cardinalis Vicarii Urbis sequentibus suffultus fundamentis.

- Quia jus praestandi consensum in reservatione Juspatronatus, & jus instituendi, spectat ad jurisdictionem Episcopalem, solus autem Cardinalis Vicarius Urbis habet plenariam jurisdictionem in omnes Ecclesias, Clerum, & Populum Romanae Diocesis, juxta *Text. in cap. sua nobis de Offic. Vicarii, ubi Barbosa. sub nu. 2. & juxta constitutiones I. Pauli II. 28. Julii 2., & 36. Pauli III. bullar. nov. tom. 1.* Unde ad ipsum solum spectare debet jus praestandi consensum in reservatione juspatronatus, & instituendi, & conferendi nova beneficia in Ecclesiis Titularibus, cum isti actus competere non possint nisi Episcopo, aut alteri, qui habeat jurisdictionem Episcopalem cum Territorio separato. *Lambertini. de jurepatr. par. 1. lib. 1. art. 5. qu. 2. num. 2. Concil. Tridentin. sess. 4. cap. 12. de reform., Lotter. de re benef. lib. 1. qu. 5. n. 40., & lib. 2. qu. 7. nu. 2. Monacell. in formul. for. Eccles. p. 1. tit. 2. formul. 1. n. 2., Rot. dec. 316. n. 29. par. 10.* Itaut, qui praetendit habere jurisdictionem Episcopalem in Urbe, ostendere debet se habere jurisdictionem simul cum Territorio separato, cum absque hujusmodi separatione Territorii non sit dabilis absoluta jurisdicatio in Diocesi alterius, *Card. de Luc. de jurisdiction. disc. 1. Rota. decis. 70. num. 29. part. 13., & decis. 340. par. 15.*
- 3 Quod comprobatur etiam paritate nam Cardinalis Urbis Vicarius habet jus cognoscendi causas subditorum Titulis Cardinalium, non obstante, quod isti habeant jus Episcopale, *Joan. Andr. in cap. sua nobis de offic. Vicar. n. 11., Butr. num. 17. Zabarell. n. 3., Bellamer. num. 8. Panorm. nu. 5.* Neque isti unquam habuerunt Tri-

bunal. contentiosae jurisdictionis, *Cerberin. in compend. bullar. ad constit. 1. Pauli II. schol. 1. Mandos. in regul. 7. Cancell. qu. 2. n. 7.* Ergo etiam habebit jus reservandi juspatronatus in erectione beneficiorum in Ecclesiis Titularibus, necnon jus instituendi ad illa.

Et licet Cardinales Titulares ante publicationem Sac. Concilii Tridentini exercerent actus jurisdictionales in Ecclesiis Titularibus, tamen nunc post publicationem illos amiserunt, nec eorum jurisdicatio in dictis Ecclesiis est amplius in usu, sed consuetudo, & praxis est in contrarium, ut testatur, *Card. de Luc. in relat. rom. Curia disc. 13. num. 13., & disc. 34. num. 17. de jurisdic., & in Miscell. Eccles. disc. 1. num. 24.* Quod demonstrare contendit primo ex eo quia Concilium Tridentinum omnes actus jurisdictionales, nempe jus approbandi Confessarios, jus dandi licentiam concionandi, jus deputandi Oeconomos in Parochialibus, & concursum faciendi, jus dispensandi super irregularitatibus, jus cognoscendi causas matrimoniales, criminales, & civiles jusvisitandi, jus instituendi, jus examinandi praesentatos, jus uniendo beneficia, recognoscendi beneficia de jurepatronatus, jus faciendi commutationes ultimarum voluntatum, & decernendi monitoria adrevelandum res deperditas, seu subtractas decrevit spectare ad solos Episcopos, derogando privilegiiis, consuetudinibus etiam immemorabilibus, ut in *sess. 23. cap. 15. de reform., & cap. 5. sess. 24. & cap. 18. sess. 24., & cap. 6., & 20. sess. 24. & cap. 12. sess. 14., & cap. 13. sess. 7., & cap. 18. sess. 24., & cap. 9. sess. 25., & cap. 15. sess. 24., & cap. 9. sess. 25., & cap. 6. sess. 22. & cap. 3. sess. 25. de reform.*

- 4 Secundò, quia Gregorius XIII. resolvit Cardinales Titulares non posse amplius in suis Ecclesiis habere illas facultates, quae per Concilium Tridentinum fuerunt tributae Episcopis in suis Diocesis, quam resolutionem refert, *Nicol. in Floscul. in verb. Cardinalis sub n. 13. ibi -- De Cardinalibus, qui habent titulos Ecclesiarum Urbis cum dubitatum esset, an possent in suis Ecclesiis titularibus, & in eorum subditis uti illis facultatibus, quae à Concilio Tridentino sunt Episcopis in suis Civitatibus, & Diocesis, & specialiter illis, quae*

com-

comprehenduntur in decreto C. liceat 6. sess. 24. discussio articulo, Gregorius XIII. dixit se nolle ea, qua Episcopis concessa sunt à Concil. Tridentino competere Cardinalibus in suis Titulis, quia licet habeant quasi Episcopalem jurisdictionem, non tamen ibi sunt vere, & proprie Episcopi -- & testantur, Fagnan. in cap. bis qua de majorit. & obed. n. 16., & in cap. ne pro dilatione n. 42. de pœnit., & remiss. Pignattell. consul. 117. n. 141. tom. 10. Unde cum jura præstandi consensum in reservatione Jurispatronatus, institutiendi, & conferendi tributa sint à Concilio Episcopis in suis Dioecibus, sequitur juxta mentem Gregorii XIII. non posse amplius ea competere Cardinalibus in suis Titulis.

Tertio denique id ipsum probat ex absurdo, nam si Cardinales in Ecclesiis Titularibus haberent jurisdictionem Episcopalem, ibique exercerent actus jurisdictionales, sequeretur, quod in hac Dioecesi Romana plenarie subiecta Eminentissimo Vicario Urbis essent tot capita quot essent Ecclesiæ Titulares, quod est omnino absurdum, dum in uno corpore, seu in una Dioecesi monstruosum est esse plura capita, Hostien. in cap. cum contingat nu. 1. de foro competen., & in cap. quanto nu. 13. de offic. Ordin., Gratian. discept. 212. n. 16. & 17., Rota decis. 324. num. 11. part. 1. recent.

His tamen non obstantibus perspectis, & attentis dispositione juris, Doctorum auctoritate, Constitutione Sixti V. verbis diplomatis Titulorum, nec non ratione, cenfeo jus præstandi consensum, in reservatione jurispatronatus necnon jus institutiendi, & conferendi beneficia erecta in Ecclesiis Titularibus spectare ad Cardinales Titulares, non privativè, sed accumulativè cum Eminentissimo Vicario Urbis, itaut inter Eminentissimos Titulares, & Eminentissimum Urbis Vicarium sit locus præventioni.

Et quidem attentis dispositione juris communis, ac doctorum auctoritate habemus Textum expressum in cap. bis, qua de major., & obed. ubi statuitur Cardinales in eorum Titulis habere jurisdictionem Episcopalem, & facultatem excommunicandi, absolvendi, suspendendi, interdicens, corrigendi Clericos, & Presbyteros eis subditos, qui ipsis præstare

debet obedientiam, reverentiam, & honorificentiam.

Quem Textum sequuntur, Abbas n. 1. ibi -- Cardinales habent in Titulo suo, & in Ecclesiis subiectis Titulo jurisdictionem Episcopalem, unde habent correctionem, & potestatem fulminandi censuram Ecclesiasticam.

Anania nu. 1. ibi -- Cardinales etiam non Episcopi habent jurisdictionem Episcopalem in Ecclesiis, & Cappellis sibi subiectis.

Imola num. 5. ibi -- Cardinalis etiam non Episcopus in Ecclesiis sibi subiectis habet Episcopalem jurisdictionem.

Bellemera num. 2. ibi -- Secundo nota, quod Cardinales in Titulis suis jurisdictionem quasi Episcopalem habere videntur.

Felinius n. 1. ibi -- Cardinales habent in Titulis, in Ecclesiis sibi subiectis jurisdictionem Episcopalem.

Baldus num. 1. ibi -- Cardinales in omnibus Ecclesiis subiectis Titulo Cardinalatus habent jurisdictionem Episcopalem, ea tamen, quæ sunt ordinis Episcopalis non habent nisi ipsi Cardinales sint Episcopi.

Fagnan. num. 15. ibi -- Cardinales habere in suo Titulo, & in Ecclesiis Titulo subiectis Episcopalem jurisdictionem.

Gonzal. ibi -- Presbyteros Cardinales habere in suis Titulis, sive Ecclesiis omnem jurisdictionem.

Barbosa num. 2. ibi -- Cardinales habere iurisdictionem Episcopalem in Ecclesiis, quarum sunt titulares.

Probus ad Monach. in cap. unico de major., & obed. in 6. num. 3. ibi -- Tituli Cardinalium comparantur Ecclesiis Episcopalibus quia habent jurisdictionem quasi Episcopalem, quam non habent Tituli inferioris citra Episcopos.

Passerinus in dicto cap. unic. num. 12. ibi -- Quamvis alios Cardinales in suis Titulis habeant jurisdictionem quasi Episcopalem.

Imola in Clementina. Nè Romani de electione num. 23. ibi -- Quarto quero an Cardinales in Ecclesiis suis habeantur loco Episcoporum dic si sunt Episcopi habentur loco Episcoporum quoad jurisdictionalia, & quoad Episcopalia, vel quoad jurisdictionalia tantum.

Tufchus conclus. 99. lit. C. to. 1. n. 48. ibi -- Cardinales jurisdictionem Episcopalem

tem habent in suis Titulis, & in Ecclesiis sibi subjectis, ideo possunt excommunicare, & omnia alia facere, qua sunt jurisdictionis Episcopalis.

Carol. Anton. de Luc., ad Gratian. discept., 298. nu. 23. §. Nihilominus ibi -- Unde statuenda est tanquam certissima conclusio, quod S. R. E. Cardinales in Ecclesia suorum titularum dictionem Episcopalem habent.

Rota in Romana juris tumulandi 20. Februarii 1702. coram Eno Priolo S. Hujus ibi -- Hujus tam antiqua, quam novissima assignationis causa ex communi doctorum sententia firmatum remansit, quod Cardinales in suis Ecclesiis titularibus habent jurisdictionem Episcopalem -- Et §. Et utrisque ibi -- Et utrisque respondet observantia, & jurisdictio, quam exercent Cardinales in suis Ecclesiis. Isti enim elevant Baldachinum, incedunt cum Rocchetto discooperto, visitant, obedientiam exigunt, benedictionem dispensant etiam ipsimet Cardinales Diaconi ex decreto S. Congregationis formiter disputato articulo &c. conferunt beneficia &c., & cum omnino correspondant illis, qua per Episcopos explicantur ut in cap. conquerente de offic. Ordin. nullum dubium remanet quin jurisdictio, quam habent Cardinales in suis Ecclesiis titularibus, non minus ex qualitate personarum, quam ex amplitudine verborum, & intentione Summi Pontificis comparari debeant cum jurisdictione Episcoporum in eorum Cathedralibus.

9 Si igitur ex dispositione juris, & tot doctorum testimonio Cardinales Titulares habent jurisdictionem Episcopalem in eorum Titulis existentibus intrà Diocesim Romanam, cujus caput est Eminentissimus Vicarius sequitur, quod in eisdem Titulis habeant jus præstandi consensum in reservatione juris patronatus necnon jus instituendi, & conferendi beneficia in eis erecta tamquam spectans, & quid annexum jurisdictioni Episcopali, non quidem exclusivè, & privativè ad Eñum Vicarium, sed accumulativè, ita ut sit inter ipsos locus præventioni, quia Honorius III. in præcitato capitulo *His que de majorit.*, & obed., ut ibi testantur supradicti doctores concessit Cardinalibus in eorum Titulis jurisdictionem Episcopalem absolutè, & simpliciter absque taxativa

Par. II.

solis, & non aliis; concessa alicui jurisdictione Episcopali intrà Diocesim alicujus Episcopi absolutè, & simpliciter absque ulla taxativa; intelligitur ei concessa jurisdictio accumulativè, & non privativè ad Episcopum, ut firmat *Felin. in cap. auditis de præscript. n. 9.*, & in cap. pastoralis n. 2. de offic. Ordin.

Nec est in jure novum quòd Jurisdictio Episcopalis possit esse in eadem Civitate, aut Diocesi penès plures accumulativè ita ut sit inter ipsos locus præventioni; nam visitatio, & excommunicatio possunt esse apud plures in solidum, non solum per concursum alternativum, sed etiam simultaneè, juxta *Text. in cap. 1. de offic. ordin. c. 2. de offic. Archidiacon. Alexan. de Nevo in cap. Auditis de præscript. num. 21. Card. de Luc. de jurisdict. disc. 4. num. 4. Rot. in Burgen jurisdictionis, seu visitationis 3. Julii 1713. §. constabillito coram bon. mem. Barbado, & in Constantien. jurisdictionis super bono jure 13. Aprilis 1714. §. quamvis coram Eminentiss. Scoto. Insuper si tam Episcopus, quam alius Prælatus in eadem Diocesi spatio 40. annorum, exercent actus jurisdictionales Episcopales, illi actus competunt Prælato cumulativè cum Episcopo juxta *Text. in cap. Auditis de Præscript. ibique Doctores omnes*, Ergo etiam jus præstandi consensum in reservatione juris patronatus necnon jus instituendi, & conferendi beneficia competere poterit Cardinalibus Titularibus in eorum Titulis cumulativè cum Eminentiss. Vicario, ut in terminis juris instituendi, & conferendi beneficia, posse hoc competere in eadem Diocesi, aut Civitate Prælato cumulativè cum Episcopo testantur. *Baldus cons. 439. num. 12. ibi -- Si Plebanus in suo Plebanatu præscripsit Institutionem, Episcopus nullo modo se intro mittere debet, quòd est verum si habuit possessionem per exclusionem Episcopi &c. Licet Plebanus habeant pro se consuetudinem non tamen Episcopus est factus ex ul à jure communi, & ille, cui præse utabunt Patroni, instituet, quia cumulata est potestas, non absorpta -- Fagnan. in cap. Auditis de præscript. num. 6. Et quòd compatibilis sit concursus plurium Prælatorum, seu Superiorum Ecclesiasticorum in eodem loco, vel diversis respectibus, vel per cumulativam probat *Card. de Luc. de jurisdict. disc. 1. n. 27.***

E e e

Per-

Perſpectis autem verbis conſtitutionis Sixti V. nec non diplomatis titularum clarè deſumitur Cardinales in eorum titulis habere jus præſtandi conſenſum in reſervatione juſriſpatronatus, & juſ inſtituendi, & conferendi beneficia in eis erecta.

13 Sixtus V. in ejus Conſtitutione la 55. incipiente *Religioſa*, ut legitur in Bullario tom. 2. ita diſponit -- *Religioſa Sancto- rum Pontificum præceſſorum noſtrorum providentia inſtitutum olim fuit &c. ut S. R. E. Presbyteris certæ in Urbe Roma Eccleſiæ titulo appellata. Quæ quædam cujuſque propriæ Diœceſes; Diaconis verò Urbis Regionem ad Chriſtiana Religionis propaga- tionem, & conſervationem assignaretur. Quæ quidem S. Inſtitutio plurium ſeculo- rum continuata ſerie, ac pro temporum va- rietate ſuſceptis incrementis ad noſtram uſque ætatem ſervata ita viget, ut præter ſex Episcopos Cardinales, qui certis Cathedralibus Eccleſiis urbi finitimis præſunt; ſingulis Presbyteris, & Diaconis Cardinalibus propriæ in urbe Eccleſiæ, tituli videlicet & Diaconia cum ſuis Clero, & Populo, ac quaſi Episcopali juſriſdictione in ſpiritualibus, & temporalibus regendæ, & adminiſtranda committantur -- Et §. 12. ejusdem Conſtitutionis ita legitur -- Sic igitur ipſi Cardinales, quibus hujusmodi Eccleſiarum regimen, cura, & adminiſtratio pro tempore commiſſa erunt, eas in ſpiritualibus, & temporalibus ſollicitè, fideliter, & prudenter regant & gubernent, ac juxta conſtitutionem bon. mem. Leonis Papæ X. prædeceſſoris noſtri in Concilio Lateranenſi noviffimè celebrato etiam frequenter viſitent circa cultum Divinum invigilent, mores, ac vitam Cleri, & Populi eis ſubjecti diligenter explorent, eoſque ad rectè, & honeſtè vivendum pater- no moneant affectu, bonorum, ac temporalium reddituum curam gerat &c. --*

14 Verba diplomatis Titulorum ita ſe habent -- Tibi pro tuo Cardinalatus titulo concedimus, & assignamus &c. Teq; illi in Presbyterum Cardinalem præficimus, curam, & regimen, & adminiſtrationem ipſius Eccleſiæ tibi in ſpiritualibus, & temporalibus plenariæ committendo, ita quòd liceat tibi regiminis, & adminiſtrationis ejusdem Eccleſiæ, ac membrorum, jurium, & pertinentiarum hujusmodi poſſeſſionem ſive quaſi per te, vel per alium ſive alios propria auctori-

tate libere apprehendere, & de illorum fru- ctibus, redditibus, & proventibus, & emolumentis univerſis diſponere, & ordina- re &c. Quo circa circumſpectioni tuæ per Apoſtolica ſcripta mandamus quatenus curam & adminiſtrationem prædictas ſic exer- cere ſtudeas ſollicitè fideliter, & prudenter, quòd dicta Eccleſia Gubernatori provide, & fructuoſo adminiſtratori gaudeat ſe commiſſam, Teq; valeas exinde apud nos non immerito commendari --

Igitur ſi Cardinales vigore Sixtinæ Conſtitutionis, nec non diplomatis titu- lorum habent regimen, curam, & adminiſtrationem tam in ſpiritualibus, quàm temporalibus in Eccleſiis Titularibus tam- quam quaſi quibuſdam cujuſcumque pro- priis Diœceſibus, & ſic hæ eiſdem Cardinalibus plenariæ ſunt commiſſæ, mani- feſtè ſequitur ipſos in dd. Eccleſiis habere 15 juſriſdictionem Episcopalem, dum ei, cui commiſſum eſt regimen, merum & mixtum imperium tributum eſſe cenſetur. *Text. in l. unic. in princ. caſtren. conf. 187. n. 2, vol. 1.* Et verbum plenariè omnem juſridi- 16 ctionem comprehendit juxta *Innocen. in cap. Præterea ſuper verb. plenariè de offic. delegat. Caſtren. conf. 187. num. 1. vol. 2.* Et conſequenter ad ipſos in eiſdem Eccleſiis ſpectare juſ præſtandi conſenſum, in reſervatione juſriſpatronatus, & juſ inſtituendi, & conferendi beneficia in eis 17 erecta, cum utrumque juſ ſit pars præ- cipua juſriſdictionis Episcopalis, & quid ſpectans, & ei annexum juxta *Text. in cap. Conquerente de offic. ordin. ibiq. Abbat. num. 2. Fagnan. num. 18. Barboſ. num. 1.*, & à contrario ſenſu ſic diſponit *Textus in cap. cum & plentare §. in Eccleſiis ibiq. Gloſ. verb. pleno jure de privileg. ibi -- Sed à contrario videtur quòd ſi utroq. jure per- tineat ad illos, (ideſt quoad ſpiritualia, & temporalia, & ibi explicat) Inſtitutio, & deſtitutio quoad ſpiritualia, & tempora- lia ad ipſos pertinet --*

18 Et ita etiam ex eo quòd Cardinales habeant juſriſdictionem Episcopalem in eorum Titulis arguunt Doctores eis com- petere in dictis Eccleſiis non ſolum Inſtitutionem, & deſtitutionem, ut aſſerunt *Monach. in cap. unic. de major. & obed. in 6. num. 3.*, ibi -- *Inſtitutionem, & de- ſtitutionem in Eccleſiis titularibus ſpectare ad Cardinales, quia habent in Titulis ſuis quaſi*

quasi jus Episcopale, quod alias non haberent, cum de jure communi institutio, & destitutio ad Episcopos spectet -- Felin. in cap. his que de majoritate, & obed. num. 1., ibi -- In ipsis Institutio, & destitutio spectata ad Cardinales, sed in aliis spectat ad Episcopum -- Fagnan. in cap. Querelam de elect., ibi -- A Cardinali S. Susanna, cui eadem Ecclesia tamquam Capella suo titulo in Spiritualibus est subiecta, Canonice fuerat institutus -- Sed etiam arguunt eis competere in eisdem Ecclesiis alios actus jurisdictionales, & præminentiales nempe visitationem, potestatem excommunicandi absolvendi, suspendendi, interdicens, corrigendi Clericos, & Presbyteros sibi subditos, qui ei præstare debent obedientiam reverentiam, & honorificentiam; jus admittendi resignationes beneficiorum, & conferendi primam tonsuram, & minores ordines suis subditis, & familiaribus, nec non utendi Insigniis Pontificalibus, & solemnem Benedictionem impartendi more Episcoporum licet Episcopi non sint. Felin. in cap. his que de ma. & obed. num. 1. ibiq. Fagnan. n. 20. 24. & 25. Barbof. num. 3. Hostin. in cap. 1. de supplen. neglig. Pralat. Tusc. conclus. jur. 99. num. 50. litt. c. tom. 1. Lotter. de re benef. lib. 1. q. 8. num. 50.

19 Ratio autem quare consensus præstandus in erectione Beneficii cum reservatione juspatronatus, nec non jus instituendi, & conferendi Beneficia in Ecclesiis Titularibus erecta spectare debet ad Eminentiss. Cardinales Titulares, non verò privativè ad Eminentiss. Urbis Vicarium est tum quia, cum ut ex supradictis probavimus, cura, & regimen Titularum plenariè tam in Spiritualibus quam temporalibus spectet ad Cardinales Titulares, congruum, & rationabile est ad ipsos spectare examinare locum erectionis Beneficiorum, eorum dotem, nec non videre, & bene discernere, an sit congruum & expediens, quòd in Ecclesia titulari, fundans beneficium sit Patronus Rocc. de Curt. de jurepat. verb. pro eo, quòd de Diocesani consensu num. 7. Lambertin. de jurepat. lib. 1. p. 1. quest. 2. artic. 5. n. 1. prope finem, & artic. 10. num. 1. Tum etiam quia ut sic magis Cardinales alliciantur ad residendum, dum si abscendant à Curia prærogativam hanc juris instituendi, &

Pars II.

conferendi Beneficia, quam diù absentia duraverit amittunt, & Papæ sunt reservata omnia Beneficia, officia, quæ alias ad eorum collationem spectarent, sive ratione septem Episcopatum, sive ratione suarum Ecclesiarum, & Titulorum, in quibus constat eos habere jus quasi Episcopale; Juxta regulam 8. Cancellaria Lotter. de re benef. lib. 2. quest. 2. num. 8., & quest. 35. num. 11.

Non obstant ex adverfo superius deducta; Verum quidem est Eminentiss. Urbis Vicarium habere plenariam jurisdictionem in omnes Ecclesias, Clerum, & Populum Romanæ Diocesis, sed non exinde sequitur ad ipsum solum, & non ad Eminentiss. Cardinales spectare jus præstandi consensum in reservatione juspatronatus, & jus instituendi, & conferendi beneficia in Ecclesiis Titularibus erecta; dum ad exercenda hujusmodi jura; non requiritur plenaria jurisdictio Episcopalis cum territorio separato; sed sufficit habere jurisdictionem Episcopalem; quæ sola requiritur ex dispositione Canonis, in illis verbis; *si qui Ecclesiam cum assensu Diocesani construxit*; sub cujus nomine in hac materia venit quilibet habens potestatem Episcopalem. Vivian. de jurepat. p. 1. lib. 2. c. 1. num. 19. Lambertin. eod. tract. lib. 1. p. 1. q. 2. art. 14. n. 1., ibi -- *Posse intervenire consensum alterius Pralati dummodo habeat Episcopalem potestatem, & sic Diocesanam &c. ille enim Diocesanus dicitur* -- Abb. consil. 59. num. 1. vers. Tertio principaliter confidero, ibi -- *Quoniam nec ex constructione, nec ex dotatione quis acquirit juspatronatus, nisi hoc faciat de consensu Diocesani, idest Episcopi, vel habentis jus Episcopale in loco* -- Lotter. de re benef. lib. 1. q. 5. num. 48. & 52., ibi -- *Hec autem quasi Episcopalis jurisdictio procul dubio sufficit ad illam dedicationem temporalium pro beneficio Ecclesiastico & dixi superius Caf. 11. num. 7.*

Quòd autem Eminentiss. Urbis Vicarius habeat jus cognoscendi causas subditorum Titulis Cardinalium; hoc non probat eum hujusmodi jus habere in Ecclesiis titularibus privativè ad Eminentiss. Cardinales; cum ratione cumulativæ possit d. jus competere utrisque; sed etiam omisso, quòd competat privativè Emo Vicario, non exinde tamen argui potest,

Eccc 2

quòd

quòd sicuti hujusmodi jus cognoscendi causas subditorum Titulis Cardinalium spectat privativè ad illum; ita etiam jus reservandi juspatronatus in erectio-Beneficiorum in Ecclesiis titularibus, nec non jus instituendi ad illa spectare debet privativè ad eundem Eminentiss. Vicarium; quoniam stat bene simul Pontificem tamquam Pontificem non autem tamquam Ordinarium Urbis ad tollendas confusiones ita statuisse in isto casu, non indè tamen inferri potest in reliquis sublatam esse plenariam jurisdictionem aliàs Cardinalibus competentem in eorum titulis; nam etiam ipsorum met Ordinariorum jurisdictionem per Apostolicas Constitutiones in aliquibus casibus limitatam esse videmus, & tamen ea in reliquis firma remanet. *Card. de Luc. de jurisdic. disc. 34. num. 18.*, & bene *Rot. in d. Roman. juris tumulandi 20. Febr. 1712. coram Eminentiss. Priolo §. de actibus*, ibi -- *Nam si quoad non nullos actus ita voluit Summus Pontifex pro meliori regimine, & ad evitandam tantam jurisdictionum scissuram, & varietatem in una, eademque Civitate &c. non bene infertur quòd exinde Ecclesie titulares dici amplius non debeant veluti particulares Dioceses, & quòd Cardinales non habeant jura Episcopalia neque gaudeant illis privilegiis quibus utuntur Episcopi in suis Cathedralibus &c. Et posset responderi, quòd etiam in Episcopis videmus diminutam aliorum jurisdictionem ex Privilegiis à Summis Pontificibus concessis Regularibus, Monasteriis, & similibus, & nihilominus Episcopi gaudent ceteris omnibus honoribus, & prerogativis --*

Nec officit dicere, quòd non sit amplius in usu jurisdicatio Episcopalis Cardinalium in Ecclesiis Titularibus, dum Eminentiss. Vicarius exercet in illis actus jurisdictionales, præstet consensum in reservatione juspatronatus, quandoque instituit, & confert beneficia; ex hoc enim licèt probari possit non esse amplius in usu jurisdictionem Episcopalem Cardinalium in Ecclesiis Titularibus privativam ad Eminentiss. Vicarium, non autem probari potest non esse amplius in usu jurisdictionem cumulativam, cum illo; Sicuti enim si quis intrà Diocesim Episcopi utatur juribus Episcopalibus, & Episcopus illis non utatur non sequitur, per hoc, quòd Episco-

pus dicatur exclusus, & non possit etiam ipse amplius uti eisdem actibus ad terminos *Text. in cap. Auditis de præscript.* Ita, ex eo, quòd Eminentiss. Vicarius utatur in Ecclesiis Titularibus actis jurisdictionalibus, quibus quandoque non utuntur, nec exercent Eminentiss. Cardinales Titulares; non per hoc proinde isti dici debent exclusi, & quòd non possint si velint ²¹ uti eisdem actibus jurisdictionalibus. Ratio est, quia ad hoc ut quis ex non usu, & ex usu alterius dicatur exclusus à juribus Episcopalibus, requiritur tale factum ex parte utentis, & possidentis, per quod sit verisimile ipsum utentem habuisse animum possidendi sub ista qualitate alium, excludendi, & per quod sit verisimile alium non utentem scientem, & patientem possessionem suæ jurisdictionis animo amisisse, vel quia existimat se repulsum, aut posse repelli *Bellemer. in cap. Auditis de Præscript. n. 32. Bald. conf. 439. n. 11. tom. 3.*

Probare contenditur ex adverbo supra in §. *Et licèt* post Publicationem Concilii Tridentini Cardinales Titulares amisisse Jurisdictionem Episcopalem in Ecclesiis Titularibus, & hoc duplici medio; Primo ex eo quia Concilium Tridentinum omnes actus jurisdictiones decrevit spectare ad solos Episcopos derogando Privilegiis, consuetudinibus etiam immemorabilibus *Secundo* ex eo quia Gregorius XIII. resolvit se nolle ea, quæ Episcopis concessa sunt à Concilio Tridentino, competere Cardinalibus in suis Titulis.

Quod attinet ad primum, hoc mihi videtur omnino inefficax ad probandum Cardinales post publicationem Tridentini amisisse in eorum Titulis jurisdictionem Episcopalem; nam in primis non subsistit quòd Concilium Tridentinum in locis supra citatis §. *Et licèt* decreverit juspræstandi consensum in reservatione juspatronatus, nec non jus instituendi, & conferendi beneficia spectare ad solos Episcopos, ut legenti paret, sed etiam omisso, quòd ita decreverit; tamen non per hoc intelligitur voluisse comprehendere Cardinales, et eis auferre præfata jura eis concessa intuitu Cardinalitæ Dignitatis; transferendo hæc ad solos Episcopos, quia notum est in jure quòd licèt ubi dispositio est concepta per verba universalialia, & illius ratio est proportionabilis

bilis ad Cardinales, si sub ea comprehendatur juxta *Felin. in cap. ad aure s num. 11. de rescript.* tamen si agatur de auferendo à Cardinalibus jus eis concessum intuitu Cardinalitæ Dignitatis nunquam comprehenduntur sub quacumque generali dispositione, vel etiam particulari ut cumque generaliter concepta nisi de eis fiat specialis mentio *Roman. conf. 498. num. 6. & seqq. Tusch. conclus. jur. 100. num. 27. litt. c. Lotter. de re benef. lib. 1. q. 8. n. 85. cum seqq.*

Quod verò attinet ad resolutionem Gregorii XIII. non video quomodo ex illa inferri possit Cardinales non amplius habere jus prestandi consensum, in reservatione juris patronatus, nec jus instituendi, & conferendi beneficia in Ecclesiis Titularibus, nam Gregorius XIII. noluit competere Cardinalibus in suis Titulis solum ea, quæ sunt concessa Episcopis à Concilio Tridentino; Jura autem præstandi consensum in reservatione juris patronatus, nec non instituendi, & conferendi beneficia, non fuerunt concessa Episcopis à Concilio Tridentino, dum ante Concilium jam habebant & poterant ea exercere juxta *Text. in cap. conquærente de offic. ordin.*, ita ut eadem facultas præstandi consensum in reservatione juris patronatus, & instituendi, & conferendi beneficia Episcopis per Concilium attributa, non est nova jurisdictionis concessio sed antiquæ confirmatio, vel excitatio juxta distinctionem desumptam ex *Caplicet in corrigendis de offic. ordin. Rot. in Firmana jurisdictionis super modo visitandi 20. Martii 1702. S. & quamvis coram Reverendiss. Molines Decano*; Unde ex illa resolutione inferri non potest Cardinalibus non competere præfata jura in suis Titulis, immo deducitur ea competere; & sic potius dicta resolutio retorquetur, nam si Summus Pontifex noluit competere, Cardinalibus in suis Titulis eaque sunt concessa Episcopis à Concilio Tridentino; Ergo ea, quæ non sunt concessa Episcopis ab eodem Concilio voluit Cardinalibus competere; sed prædicta jura non fuerunt Episcopis concessa à Concilio, dum ante illud iam Episcopi possidebant; Ergo voluit ea Cardinalibus competere in eorum Titulis, ut arguit *Fagnan. in cap. bis, quæ de ma. & obed. num. 17.*

24 Procedit igitur præfata resolutio quoad ea, quæ competunt Episcopis respectu Regularium, qui cum ante Concilium Apostolicis Privilegiis à patria Episcoporum jurisdictione essent emancipati, ut superius notavi *Can. XIV., & XV. Caf. VIII. num. 3.* idem Concilium eandem jurisdictionem in aliquibus casibus & plura jura in eisdem Regulares restituit, & Episcopis concessit; scilicet concessit jus visitandi jure delegato Monasteria in iis, quæ attinent ad conservationem, & restitutionem clausuræ. *Cap. 5. de Regul. & monial. sess. 25.* jus visitandi Ecclesias, & Personas Regulares quoad ea, quæ concernunt curam Animarum, & administrationem Sacramentorum. *Cap. 12. sess. 25. de regul.* Jus vocandi Regulares exemptos ad publicas Processiones *Cap. 12. sess. 25. de reform.* Jus prohibendi Regularibus imprimi, seu imprimere facere libros de rebus Sacris sine approbatione ordinarii *sess. 4. in decreto de usu, & editione SS. librorum;* Jus compellendi exemptos ad lectionem S. Scripturæ in eorum Monasteriis *Cap. 1. sess. 5. de reform.* Jus concedendi licentiam Regularibus, prædicandi in Ecclesiis sæcularibus. *Cap. 2. sess. 5. de reform.* Jus visitandi puniendi, & corrigendi exemptos degentes extra Monasterium. *Cap. 3. sess. 6. de reform.* Jus visitandi & corrigendi Monasteria, in quibus non viget Regularis observantia. *Cap. 8. sess. 21.* Jus examinandi Regulares ad hoc ut ordinari possint. *Cap. 12. sess. 23.* Jus approbandi Regulares pro audiendis Confessionibus Sæcularium. *Cap. 15. sess. 23.* Unde hæc jura concessa Episcopis à Concilio Tridentino voluit Gregorius XIII. competere Cardinalibus Titularibus Ecclesiarum Regularium, non verò ea, quæ per Concilium non fuerunt Episcopis concessa, ut etiam fuit definitum à Congregatione particulari 5. Augusti 1668., ibi *Regulares S. Mariæ in Via esse subditos Titulari in concernentibus cultum Ecclesiæ* -- ut refert *Card. de Luc. de jurisd. disc. 34. n. 26.* Sicuti etiam Innocentius XII. per ejus Constitutionem la 108. in ejus Bullario parvò noluit prædicta jura competere Cardinalibus in Ecclesiis Titularibus Regularium, sed dumtaxat competere voluit facultatem, seu jurisdictionem in iis, quæ servitium Ecclesiæ, seu loci pii circa tamen discipli-

disciplinam Ecclesiasticam concernunt. Et in his terminis asserit procedere dictam resolutionem *Pignattell. consult. 117. n. 142. tom. 10.*

Denique insubsistens est, in subjecta materia, absurdum plurium capitum in eodem corpore, si Cardinales in eorum Titulis haberent jurisdictionem Episcopalem, & possent in eis exercere jura præstandi consensum in Reservatione juris patronatus, nec non instituendi, & conferendi beneficia; Quoniam distinguendum est inter jurisdictionem Episcopalem omnimodam, universalem privativam; & jurisdictionem Episcopalem semiplenam, particularem, seu cumulativam; Licet monstruosum esset in una, & eadem Diœcesi, in una, eademque Ecclesia jurisdictionem Episcopalem universalem, plenariam, & privativam esse penès plures in solidum, quia tunc darentur duo capita in uno corpore; tamen non est monstruosum in una, eademque Diœcesi dare apud unam Personam jurisdictionem universalem, & plenariam in tota Diœcesi, & apud aliam Personam jurisdictionem particularem sive privativam, sive cumulativam in certis Ecclesiis Diœcesis; quia jurisdic-tio potest esse penès plures per modum Communionis, exercenda tamen per præventionem, & tunc solum habens jurisdictionem universalem esset caput in universa Diœcesi, alius verò habens jurisdictionem particularem cumulativam, sive privativam consideratur tamquam membrum cui concessæ sunt aliqua operationes jurisdictionis, in quibus ab ipso capite impediri non valet; Cum autem solus Eminentiss. Vicarius habeat jurisdictionem universalem, & omnimodam in Diœcesi Romana, non est monstruosum, quòd Eminentiss. Cardinales habeant jurisdictionem particularem, seu jus præstandi consensum in reservatione juspatronatus, nec non jus instituendi, & conferendi beneficia in locis ejusdem Romanæ Diœcesis, nempe in eorum Titulis, & quidem cumulative cum Eno Vicario, ita ut sit inter ipsos locus præventioni, ut docet *Rot. in nullius, seu Fulden. jurisdictionis 27. Aprilis 1705. S. siquidem coram Reverendiss. Molines Decano, & 1. Junii 1708. S. ass. quicquid coram R.P.D. Ansaldo.*

ARGUMENTUM.

Ad effectum acquirendi Juspatronatus in limine foundationis, constructionis, aut dotationis Ecclesiæ, sive beneficii an requiratur expressa ejusdem Juspatronatus reservatio?

SUMMARIUM.

- 1 *Fundator in Ecclesiis inferioribus, seu in Canonicatibus, Præbendis, & Beneficiis simplicibus erectis in Ecclesia Cathedrali, aut Collegiata acquirit juspatronatus, etiam si expressè illud non sibi reservet in limine foundationis, dummodo illud non remittat.*
- 2 *Remisso juspatronatus argui non potest ex simplici tolerantia Fundatoris, quòd Ecclesia pro prima vice libere provideatur ab ordinario; secus ex longeva tolerantia? & num. 3.*
- 4 *Omnes Ecclesia præsumuntur Patronales, sed revera omnes tales non sunt.*
- 5 *Fundator in Cappellis, Altaribus, Cappellaniis, & Beneficiis simplicibus, erectis in Ecclesia Conventuali, seu Regulari acquirit juspatronatus, absque expressa illius reservatione.*
- 6 *In Ecclesiis Cathedralibus, Collegiatis, & Conventualibus, ex earum foundatione, constructione, aut dotatione acquiritur juspatronatus quoad effectus honoris, & oneris, non verò quoad effectum juris præsentandi in eis primas dignitates.*
- 7 *Ad effectum acquirendi in his jus præsentandi primas dignitates, requiritur illius expressa reservatio, de consensu, & beneplacito Apostolico; Et quare? Vide num. 8.*

CASUS V.

Æ Discavit, & dotavit de propriis bonis, ac de consensu legitimi Superioris quidam pius fundator Ecclesiam, & in limine hujus foundationis juspatronatus nominatim sibi non reservavit; Queritur an ex sola foundatione, constructione, aut dotatione Ecclesiæ fundator acquisierit in ea juspatronatus, vel potius opus fuit speciali illius juris reservatione?

Dicen-